

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 26. april 2007 truffet vedtak i

- Sak nr:** 131/06 (arkivnr: 200601697-23)
- Saken gjelder:** Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Rita Sletner
Frode Sulland
Inger Lise Gjørsv
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2
- Vedtak:**
1. Klagen avvises for så vidt gjelder den del som knytter seg til dommerfullmektig B's ledelse av vitneforklaringene under hovedforhandlingen.
  2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved brev av 14. desember 2006 har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd.

Klagen er forelagt dommerfullmektig B, som ved brev av 23. januar 2007 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat C, politiadvokat D og meddommerne E og F. Sorenskriver G ved X tingrett er orientert om klagen, og har den 30. januar 2007 avgitt uttalelse.

Saksframstilling:

Dommerfullmektig B administrerte den 26. oktober 2006 hovedforhandling i straffesak ved X tingrett. Advokat C var forsvarer for tiltalte, og politiadvokat D representerte den offentlige påtalemyndighet. Tiltalebeslutningen gjaldt legemskrenkelse.

A avga vitneforklaring som fornærmet i straffesaken.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Hun føler at hun ikke ble hørt i saken. Dommeren var ikke interessert i å høre hennes forklaring. I stedet tok han opp ting og hendelser som ikke hadde betydning for saken. Hun ble avbrutt av dommeren og forsvarer under sin forklaring. Dommeren hevdet at hun avbrøt ham og at det ikke er tillatt. Han fremstod som arrogant og nedlatende. Det virket som at dommeren tillot mye fra forsvarer. Forsvareren satt under saken på en armlengdes avstand fra henne. Til tross for dette skrek forsvareren til henne, uten at dommeren grep inn.

Under saken trengte hun en pause på grunn av behandlingen fra dommeren og fra forsvareren. Etter pausen fortsatte utspørringen på samme måte. Dommeren sa at dette måtte hun regne med når hun hadde valgt å anmelde noen.

Avslutningsvis i saken ba dommeren henne om å forlate rommet uten at hun ble spurt om hun hadde noe å tilføye. Det ble fra dommeren sagt at ”nå har jeg hørt nok fra deg, frøken A. Nå kan du gå”. Med på veien fikk hun et råd fra dommeren – ”hvis jeg var deg, ville jeg vurdere sterkt å flytte”.

Hun forventet at retten, i en sak om mishandling, var interessert i å høre hva hun som fornærmet hadde å si.

Vitnestøtte H, som var til stede under hennes forklaring, har uttalt at han fikk inntrykk av at dommeren hadde liten styring av saken. Han gikk utenom selve saken i hans avhør av henne. Forsvarer slapp for lett til.

Innklagede – dommerfullmektig B - har i hovedsak vist til følgende:

A fikk rimelig tid til å forklare seg. Hun forklarte seg i én time og 45 minutter. Dette er svært mye tatt i betraktning hva det straffbare forholdet gjaldt. Dersom han skal ta selvkritikk, må det være for å ha gitt vitnet for mye tid til å forklare seg om sitt forhold til

tiltalte. Han så imidlertid at hun kom i ubalanse, og derfor var han varsom med å avskjære henne. Pausen i forklaringen tok han av hensyn til hennes tilstand.

Han kjenner seg ikke igjen i beskrivelsen av ham som arrogant og nedlatende. Han mener hun fikk en respektfull behandling.

Det var intet ved forsvarers spørsmål til vitnet som skulle tilsi at han grep inn.

Han husker godt at han, på en vennlig måte og som et velmenende råd, sa at hun burde *vurdere* å flytte. Dette ble sagt rett etter at hun hadde forklart hvordan tiltalte forfulgte henne. Dersom hun oppfattet dette som sårende, beklager han dette.

Forsvarer – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Han har ikke noe minne om at A ikke fikk korrekt behandling som vitne/fornærmet. Det er imidlertid ikke overraskende at hun mener seg utsatt for pågående spørsmål. Bakgrunnen for dette var at fornærmede og tiltalte hadde helt forskjellige forklaringer både om det forhold tiltalen gjelder, og om andre hendelser dem imellom.

Aktor – politiadvokat D – har i hovedsak uttalt følgende:

Før hovedforhandlingen hadde hun en samtale med dommerfullmektig B. Hun orienterte ham om at han måtte være forberedt på å styre forhandlingene slik at de ikke ”skled ut” i forhold til tidligere hendelser mellom fornærmede og tiltalte. Grunnen til at hun påpekte dette, var at hun i tidligere saker har erfart at effektiviteten og progresjonen i saker som han administrerte, ikke har vært så god som forventet.

Dommeren tillot svært lang forklaring om forhold som ikke var av betydning for saken. Det virket som om dommeren ikke hadde kontroll over hva som var av betydning for den aktuelle tiltalen.

Under aktors utspørring, brøt administrator stadig inn med spørsmål som delvis var unødvendige og delvis kunne ha ventet til hennes utspørring var ferdig. Dette førte til at fornærmede ble usikker, hun fikk ikke tid til å avslutte sine resonnementer, samtidig som at progresjonen i hennes utspørring ble noe stakkato.

Hun sitter igjen med et inntrykk av at administrator tillot mange spørsmål fra forsvarer som ikke hadde relevans for saken. Aktors anførsler om at forsvarers spørsmål ikke var nødvendige, ble ikke hørt i nevneverdig grad.

Administrator oppfordret klager til å vurdere å flytte til et annet sted.

Fornærmede fikk forklart seg om alt som etter hennes mening hadde relevans i den aktuelle saken. Men forklaringen hennes om det aktuelle forholdet, druknet i hennes forklaring om andre forhold. Måten dommerfullmektig B styrte forhandlingene på, virket lite profesjonell, idet det synes som at han ikke helt hadde forståelsen av hva som var relevant for saken. Hans måte å formulere seg på overfor fornærmede var tidvis upassende, og etter aktors mening behandlet han ikke fornærmede med den respekt som bør forventes i en slik sak.

På bakgrunn av dette har hun stor forståelse av at A har funnet grunn til å klage på den behandlingen hun fikk av dommerfullmektig B.

Embetsleder – sorenskriver G – har i hovedsak uttalt følgende:

Dommerfullmektig B begynte ved embetet den 15. august 2006. Han kom fra stilling i politiet. Han hadde sin første hovedforhandling i straffesak den 15. august 2006. Ifølge tingrettens registreringer har politiadvokat D hatt B som administrator i én hovedforhandling forut for den hovedforhandlingen saken gjelder.

Hun har for øvrig ingen kommentarer i anledning klagen.

Meddommer – E – har i hovedsak uttalt følgende:

Saken var spesiell og fikk en uventet vending. Partene virket vel så interessert i forhold som lå forut for hendelsen som i forhold som lå til grunn i tiltalen. Dommeren viste et godt skjønn i å håndtere den konkrete hendelsen og saken fikk en riktig og rettferdig behandling. Han reagerte ikke på at dommeren viste usaklighet under rettsforhandlingen. Begge parter fikk god anledning til å forklare seg og saken ble gjennomført på en ryddig måte.

Meddommer – F – har i hovedsak uttalt følgende:

Saken trakk ut i langdrag og ble noe uryddig. Dommerfullmektig B var ikke nøytral i saken, for han hadde selv, under påvirkning av alkohol, dyttet en person på en trapp. Dette fortalte han til meddommerne i en pause. Hun dissenterte, mente at tiltalte hadde utøvet vold, og gikk inn for at han skulle dømmes.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Ingen av partene har bedt om å få forklare seg for utvalget, og slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det begrensninger i utvalgets kompetanse. Tilsynsutvalget kan etter domstoloven § 236 fjerde ledd ”ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Dette betyr at dersom et forhold kan gjøres til gjenstand for kjæremål eller anke til overordnet domstol, kan utvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om kjæremåls- eller ankeadgangen er benyttet eller ikke.

I denne saken er det klaget over dommerens administrasjon av saken under hovedforhandlingen. Det er forhold som i stor utstrekning kunne ha vært brukt som grunnlag for krav om overprøving på grunn av feil ved saksbehandlingen. Som utgangspunkt kan utvalget da ikke vurdere klagen. I forarbeidene til lovbestemmelsene om disiplinærordningen er det trukket opp en nærmere ramme for hva utvalget i slike tilfeller

har kompetanse til å behandle. Domstolkommisjonen uttaler således i NOU 1999:19 side 326 følgende:

”Schei-utvalget mente at disiplinærorganets myndighet burde begrenses til å gjelde ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Kommisjonen er enig i at slik atferd må omfattes av klage- og disiplinærordningen. Dette innebærer bl a at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse, f eks at dommeren ikke griper inn overfor en advokat som i sin spørsmålsstilling eller holdning overfor vitner opptrer i strid med loven, jf. tvistemålsloven § 219 og straffeprosessloven § 136. ...”

Tilsynsutvalget anser seg i samsvar med dette kompetent til å vurdere om dommerfullmektig B som rettens administrator har opptrådt ”uhøvisk eller utilbørlig”.

Utvalget vil generelt bemerke at det er beklagelig når et vitne forlater rettssalen med en oppfatning av å ha blitt behandlet nedlatende og arrogant av dommeren. Det er for de fleste mennesker en påkjenning å gi vitneforklaring for retten. I denne saken er det grunn til å tro at vitnet var ekstra sårbar og følsom for signaler under forklaringen, fordi tiltalen gjaldt hennes tidligere kjæreste som hun hadde anmeldt for vold. Administreringen av en slik sak stiller store krav til dommeren. Dommeren skal sørge for at saken blir tilstrekkelig opplyst, og samtidig ta hensyn til at spørsmålene kan oppleves som vanskelige å svare på. Selv en helt akseptabel dommeratferd kan i slike tilfeller virke provoserende.

De uttalelser som er gitt fra aktørene i saken gir noe forskjellige beskrivelser av dommerens atferd. Dommerfullmektig B har uttalt at han ikke kan se at han har opptrådt nedlatende og arrogant, og en slik atferd er heller ikke bekreftet av forsvareren eller meddommerne. Aktor, politiadvokat D, har uttalt at dommerfullmektig B i sin måte å formulere seg på, tidvis var upassende og gjorde at A ikke ble behandlet med nødvendig respekt. Utover henvisningen til anmodningen om å flytte, har ikke aktor spesifisert dette nærmere.

Dommerfullmektig B har erkjent at han sa til klageren at hun burde vurdere å flytte. Han har fremholdt at dette var sagt ”på en vennlig måte” og ”som et oppriktig velmenende råd”. Tilsynsutvalget ser at utsagnet lett kunne tolkes annerledes og at det var lite heldig. Utvalget finner likevel ikke at utsagnet alene kan gi grunnlag for disiplinærtiltak.

Etter en samlet vurdering av de opplysninger som har fremkommet om dommerfullmektig B's atferd, finner Tilsynsutvalget ikke tilstrekkelig grunn til å reagere med disiplinærtiltak. Utvalget finner likevel grunn til å bemerke at beskrivelsene fra klager, aktor og en meddommer, og dommerfullmektigens råd om flytting, viser at dommerfullmektigen opptrådte lite sensitivt og modent som administrator. Dette kan muligens et stykke på vei skyldes manglende erfaring i dommerrollen, men etter utvalgets syn burde dette heller tilsi en særlig aktsomhet ved utøvelse av dommergjerningen.

Det vil etter dette ikke bli reagert med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det er ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.